

Hozzászólások

DR. SZABÓ JÓZSEF nyugállományú vezérőrnagy, a Magyar Hadtudományi Társaság örökös tagja úrdinamikát tanított 23 évig a Budapesti Műszaki Egyetemen, és tanít jelenleg is az Óbudai Egyetemen. Az elmúlt 23 évben összesen 5142 hallgatója volt, évi átlagban 220–230 hallgató vette fel az úrdinamikát. Jelenleg 50 fős tancsoportja van.

Hogyan került ő, az egykori repülőtiszt az űrrepülés területére? Elmondta, hogy akkor repült először a szuperszónikus, MÍG–21-es vadásziprepülőgépen, amikor Gagarin 1961. április 12-én megkerülte a Földet. Akkor vetődött fel benne a kérdés: vajon lehetséges, hogy a repülésnek az űrrepülés lesz a folytatása? És az lett! 1961-től megvásárolt minden könyvet, ami csak megjelent az űrrepülésről. Jelenleg 158 ilyen témájú könyve van a házi könyvtárában. Autodidakta módon sajátította el az űrrepülés dinamikai problémáit és elhatározta, hogy ha arra lehetőség kínálkozik, akkor tanítani is fogja azt.

Aktívan részt vett az első magyar űrhajós repülésének előkészítésében. Ez alatt, az egyik csillagvárosi útja alkalmával, Farkas Bertalan megjegyezte, hogy nem érzi méltónak a magyar tudományhoz azt, amit benyújtottak nekik, mint az első magyar űrhajóssal az űrrepülés során végrehajtandó tudományos programot. Minden nemzetnek 6–8 összetevőből áll a tudományos programja, az övékben pedig csak három van. Igazuk volt!

Amikor ezt jelentette az Állami Bizottság elnökének, az illető csak annyit válaszolt: tegyen róla, hogy ne annyi legyen! Ekkor megismerkedett azokkal a mérnökökkel, kutatókkal, akik foglalkoztak olyan kérdésekkel, amelyek alkalmasak voltak az űrhajós programba történő beépítésre. És rádöbbsent arra, hogy a magyar szakemberek ugyan csodálatos dolgok megalkotására képesek, de a világról fogalmuk sincs! Megerősödött benne a szándék, hogy ezt tanítani kell!

1988. december elsején vonult nyugállományba. Akkor határozta el, hogy lehetőleg minden idejét az űrkutatásnak fogja szentelni. Időközben megválasztották a Magyar Hadtudományi Társaság alelnökének, majd elnökének. 13 és fél évet töltött el e minőségeiben a Társaság élén.

1992-ben meghívták egy tanári továbbképzésre a Budapesti Műszaki Egyetemre (BME), ahol az űrrepülés biztonsági kérdéseiről tartott előadást. Ezt követően a BME illetékes tanszékvezetője felvetette annak lehetőségét, hogy az általa ismertetetteket kínálják fel a hallgatók számára felvehető tantárgyként. Az űrtudomány a 21. század tudománya, ezért remélte, hogy lesznek érdeklődők az egyetemisták között.

42 hallgató számára kezdte meg a tantárgy oktatását, de volt olyan félév, amikor 254-en voltak a teremben. Rekordot állított fel ebből a szempontból is, és abban is, hogy a 23 év alatt több mint 5000 hallgatója volt. Ez alatt a hosszú idő alatt rengeteg szeretetet és elismerést kapott a diákjaitól. Minden kurzus végén feltette nekik a kérdést: *Miért választotta az úrdinamikát? Mi a véleménye és mi a javaslata?* Egy hallgató válasz: *„Mindig boldogan ültem be az ön óráira és már vártam a szerdai napokat... Tanár úr! Köszönöm ezt az élményekkel teli »Földöntúli« félévet.”* Egy másik hallgatója azt írta, hogy *„...Tanár úr egy »tök jó fej«!”*

25 év tükrében meggyőződése, hogy az ő korosztálya semmivel nem különb, mint a mai fiataloké. Úgy véli, a mai fiatalok – ugyanúgy, mint minden kor ifjúsága – meg fogják oldani azokat a problémákat, amelyek előttük állnak.

E gondolatokat azért osztotta meg a jelenlévőkkel, hogy ők is tudják: Magyarországon van úrdinamika oktatás. Személy szerint ő még szeretne egy újtechnológiával foglalkozó tantárgyat is. Mert ha ez a két terület gyökeret ver az egyetemeken, akkor a jövő mérnökei talán még többre lesznek képesek.

A világűr ma már életünk olyan részét képezi, amely megkerülhetetlen. Tíz-egynéhány évvel ez előtt volt egy intenzív napkitörés és – mivel kb. 15%-a az űreszközöknek megsérült – Amerikában 40 millió ember 4 napra orvosi ellátás nélkül maradt! A betegek jelentős részének testén elhelyezett jeladók ugyanis mesterséges hold közbeiktatásával juttatják el az aktuális élettani-egészségügyi állapotmutatókat az orvosokhoz. Ma már a meteorológia, a hírközlés, a katonai vezetés, a katonai felderítés és persze a civil felderítés és nagyon sok további szakterület a világűrből kapja az információkat ahhoz, hogy elvégezhesse a munkáját. Közelebb kell hozni tehát az ifjúsághoz a világűrt azért, hogy felkészült legyen az azzal kapcsolatos teendőkre!

*

KOCSIS LÁSZLÓ nyugállományú mérnök ezredes, a Magyar Védelmiipari Szövetség (MVSZ) Felügyelőbizottságának elnöke a hazai védelmi iparral kapcsolatban elhangzottakat kívánata kiegészíteni néhány gondolattal.

Ráth Tamásra hivatkozott, aki előadásában bemutatta az első C+D programfüzetét. Ebben sok magyar cég szerepelt, amelyek jelentős része azonban olyan volt, amely a rendszerváltás utáni megnehezült helyzetéből e területen próbált kiutat találni. A rendszerváltást követő néhány éven belül nagyon sok hadiipari cég veszett el. Ezzel a magyar hadügy számára nélkülözhetetlen kapacitásokat veszített az ország. A Ráth Tamás által bemutatott későbbi C+D programfüzetben már jóval kevesebb cég szerepelt, amelyek csaknem kivétel nélkül az MVSZ tagjai voltak.

Az MVSZ-nek 27 tagja és 8 magántagja van. Természetesen ezeken kívül is vannak cégek Magyarországon, amelyek haditechnikai kutatás-fejlesztéssel foglalkoznak és eredményesen gyártanak olyan termékeket, amelyek fontosak lehetnek a Magyar Honvédség számára is.

Örömmel hallott Pap professzor úr előadásában a Bonn Hungary Kft.-ről, amely szintén a szövetség tagja, és amely – más magyar cégekhez hasonlóan – a világpiacon is versenyképes termékeket állít elő. A lényeg, hogy az ország gazdasági és természeti adottságaiból kiindulva nekünk olyan réseket kell megtalálni, ahol elsősorban szellemi (és nem anyagi) javakkal tudunk megjelenni.

Sajnálatos, hogy igen kevés megértéssel találkoznak a védelmi szféra részéről. Ez a rendszerváltás óta így van. Ő alapította dr. Kovács Géza Péterrel a Magyar Hadiipari Szövetséget, amely a jelenlegi hasonló szervezet elődje. 1992 közepén dr. Kovács Géza Péterrel együtt elmentek az akkori Honvédelmi Bizottság illetékeseihez és igyekeztek meggyőzni őket a hazai védelmi ipar jelentőségéről és támogatást kérték tőlük ahhoz, hogy mentse a menthetőt abból, ami akkor még az ország rendelkezésére állt. Bár a képviselők pozitívan ítélték meg mondandójukat, nem érzékelték a különbséget a hadiipar és a többi iparág eltérő helyzete, fontossága között.

Sajnos a hadiipar a honvédség részéről is csekély érdeklődéssel találkozott. Ennek egyik sajnálatos példája, hogy a HM által alapított szakmai cégeket, – amelyek egykor a Magyar Hadiipari Szövetség alapító tagjai voltak – kiléptették a szervezetből.

A SERO Kft. által kifejlesztett Gepárd M6 Hiúz romboló puska iránt például a honvédség – az Afganisztánban szerzett kedvező harci tapasztalatok ellenére – nem mutatott érdeklődést. Jóllehet, egyfelől hasznos és szükséges harceszközzel volt szó, másrészt a megrendelés jelentős erkölcsi és anyagi támogatást jelentett volna a nemzetközi versenyben is helytállni akaró cégnek.

Külföldi termék megvásárlása esetén annak ellenértéke kimegy az országból, míg ha hazai eszközt vásárol a hadsereg, akkor a vételár itthon marad (sőt, abból a forgalmazó itthon adózik), fejlődik a hazai műszaki kultúra és növekszik a foglalkoztatottság. Nagyon várják tehát annak többször elhangzott ígéretnek a valóra váltását, miszerint a kormányzat, a honvédelmi tárca a jövőben az eddiginél nagyobb érdeklődést mutat a hazai hadiipar szolgáltatásai iránt.

*

TIRCSI HAJNAL alezredes, a Honvéd Vezérkar (HVK) Kiképzési és Oktatási Csoportfőnökség Oktatási Osztályának vezető kiemelt főtisztje hozzászólásában bemutatta az általa képviselt szervezetet. Elmondta, hogy bár a szervezet már július elsején megalakult, tekintettel a 2016-ban létrehozott új szervezeti egységekre, a mai napig nincs jóváhagyott szervezeti és működési szabályzata a minisztériumnak, így nekik sem.

A honvédelmi neveléssel összefüggésben például máig nincs eldöntve, hogy azzal a politikai vagy a katonai oldalnak kell foglalkoznia. Egy másik ilyen terület a tudományszervezés, amit a vezérkar inkább katonai területnek tekint, a minisztériális oldal viszont ezt annyira kiemelt területnek tekinti, amit – szerintük – a minisztériumnak kell befogadnia. Ilyen (és hasonló) okok miatt nem könnyű elmondani, hogy mivel is foglalkozik a csoportfőnökség.

Az elmúlt években többször okozott problémát, hogy nem volt stratégiai szintű irányítószerve a kiképzésnek. Ugyanez a helyzet az oktatással, amelynek MH-szintű felügyeletével és szervezésével az utóbbi időben már csupán egy osztály egy részlege foglalkozott a HVK Személyügyi Csoportfőnökségén. A minisztérium átalakítására vonatkozó HM-utasítás és a vezérkar főnök parancsa alapján 2016. július elsejével ez a helyzet megváltozott. Mindezek nyomán jött létre – egyebek mellett a HVK Kiképzési és Oktatási Csoportfőnökség, amelynek rendeltetése a nevében is jelzett két szakterület stratégiai szintű irányítása.

A Csoportfőnökség létszáma jelenleg 20 fő, amelyből 10 fő a kiképzéssel, 8 az oktatással foglalkozik. Ide tartozik a kiképzés korszerűsítése és felügyelete, a szabályozók kidolgozása és harmonizálása a NATO-követelményekkel. Az oktatási oldalhoz tartozik a tisztképzés, a szakképzés, a szakmai át- és továbbképzések, a hazai és külföldi képzések normatív szabályozása és a honvédelmi nevelés stratégiai szintű irányítása.

Az előttük álló főbb feladatok a következők. A Gripen-kiképzéshez tartozó szerződés 2019-ben lejár. Meg kell találni azt a módot, hogy a továbbiakban hol és hogyan képezik a repülőgép-vezetőket. Egy másik fontos terület: az önkéntes tartalékos rendszerhez kapcsolódóan ki kell munkálni az új kiképzési irányelveket.

Az oktatás valamennyi összetevője (tisztképzés, szakképzés stb.) valamilyen mértékben összefügg a többi összetevővel. A tisztképzéshez kapcsolódó soron levő feladatok a következők. A miniszter 2016 májusában döntött arról, hogy haza kerül a pilótaképzés. Ezzel összefüggésben a 2018/19-es tanévben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán elindul az állami légiközlekedési alapszak. Ezen belül lesz egy légijármű-vezető és egy repülésirányító szakirány. Ennek az előkészítő munkája megkezdődött, a vonatkozó kormányrendelet módosításának jóváhagyatása folyamatban van. (Megjegyzendő, hogy a BM is itt szeretné képezni pilótáit a készenléti rendőrség részére.) A 2017/18-as tanévben elindul a karon a pénzügyi tisztképzés.

Az altisztképzés vonatkozásában kiemelendő, hogy jelenleg több ezer fő a létszámhiány. A pótláshoz újra kellett gondolni a felkészítés rendszerét. A képzés jelenleg két részből áll: van egy államilag elismert, szakképzettséget adó, kétéves nappali alapképzés. Ezt a honvéd altiszti szakképzést olyan 18–23 év közöttiek számára működtetik, akik civilből, érettségivel és angol alapfokú nyelvvizsgával érkeznek és kétéves képzés után kapnak hivatásos őrmesteri rendfokozatot. Altisztképzés jelenleg csak technikai munkakörökre (repülőműszaki, légvédelmi rakéta stb.) történik.

A parancsnoki szakok beosztásaira a szerződéses legénységi állományból választják ki a tanfolyamrendszerű képzéssel felkészülöket. Ma már azonban messze nincs akkora felszívó képessége a tanfolyamrendszerű altisztképzésnek, hogy a legénységi állomány tagjai hivatásos őrmesterek szeretnének lenni, ezért meg kell nyitni a parancsnoki szakokat is a civilből jövők számára. Ehhez azonban törvényt kell módosítani. A tervek szerint az új rendszerű képzés 2017 szeptemberétől indul.

Jelenleg nincs a Magyar Honvédségnek nyelvképzési stratégiája. Létezik egy rendszer, amelynek keretében 500 órás intenzív tanfolyamokon képezik a személyi állományt a STANAG-normák szerinti 1-es, 2-es, 3-as fokozatra az NKE-n, illetve a Honvéd Altiszti Akadémián. De hiányzik a szinten tartó képzés és nincsenek szaknyelvi tanfolyamok. Ezen NATO nyelvi munkabizottságával együttműködésben kívánnak változtatni.

További kiemelt terület NATO távoktatási rendszereinek működtetése és fejlesztése. Sok kritikát kapott a honvédség azért, mert nem használta ki a távoktatási rendszerekben rejlő lehetőségeket. Sok tanfolyam elérhető lenne a magyar katonák részére is, ha a megfelelő hálózatok és informatikai eszközök rendelkezésre állnának.

Ez idő szerint csak a fokozati és a minősítő vizsgákra való felkészítés folyik e-learningben és az NKE Katonai Vizsgaközpontjában lehet vizsgát tenni. Már

vannak fontos kezdeményezések (például Szolnokon, a Békepartnerségi Kiképző Központban folynak nemzetközi nyelvi szinten tartó tanfolyamok stb.). Ehhez a válalkozáshoz esetleg uniós források is igénybe vehetők.

A nemzetközi együttműködés területén sajnos éppen a V4-es országokkal nincs semmilyen megállapodás, kapcsolat. Meg kell tehát találni a közvetlen környezetünkben kínálózó együttműködési lehetőségeket. Például jelenleg a Honvéd Altiszti Akadémián folyik az Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam, ami megfelel a tisztek esetében a vezérkari tanfolyamnak. Ennek van egy nemzetközi hete, de a távlati célok között szerepel, hogy az egész tanfolyamot angol nyelvűvé alakítják, és ez lehetne a térségben az altisztek kiemelt vezetőképző tanfolyama.

Az ágazati szakképzés és a honvédelmi nevelés kiemelt területei a fejlesztésnek annak érdekében, hogy megtaláljuk a honvédség iránt érdeklődő fiatalokat. A jelenleg működő toborzórendszer ugyanis nem arra épült fel, hogy a tanintézetekbe hozzuk be a fiatalokat, hanem főként a legénységi állomány utánpótlására korlátozódik.

Kérdés, hogy hogyan lehet visszaállítani a katonai kollégiumok régen jól működő rendszerét. 2013. szeptember 1. óta ismét van katonai kollégiuma a honvédségnek: ez a Debrecenben működő Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium. Hasonlókat terveznek létrehozni Hódmezővásárhelyen, Szolnokon, Székesfehérváron.

Jövő szeptembertől új elemként megjelenik az ágazati szakképzés. Jelenleg a Belügyminisztériumnak már létezik rendészeti képzése a 14–18 éves fiatalok számára, a régi szakközépiskolai képzés mintájára. Az ágazati szakképzés a kiválasztott polgári középiskolák 1-1 osztályában indul *honvéd kadét* képzés néven, amely érettségivel zárul és honvéd kadét képzettséget ad. Jövőre három helyen indul ilyen képzés: Debrecenben a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégiumban, Budapesten a Than Károly Gimnáziumban és a Szekszárdi Szakképzési Centrumban.

Nem lesz könnyű a következő időszak, de a csoportfőnökségen olyan szakembergárda jött össze, amelyik mindent megtesz a feladatok végrehajtása érdekében.

*

VIDA ISTVÁN ezredes a Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság (MH HFKP) törzsfőnöke hozzászólásában elmondta, hogy az MH Kiképzési és Doktrinális Központ jogutód szervezeteként, 2016. július elsején alakult meg az MH HFKP, amelynek szeptember elsejéig kellett elérnie egy kezdeti alkalmazási képességet. Ennek keretében megtörtént a parancsnokság szervezeti elemeinek átdiszlokálása a HM I. objektumából a Hungária körúti objektumba.

A szervezet a vezérkarfőnök közvetlen alárendeltségébe tartozó, alárendeltekkel rendelkező középszintű parancsnokság. Parancsnoka Takács Attila dandártábornok, helyettesei: Gulyás Zoltán dandártábornok és Szpisják József dandártábornok. A parancsnok munkáját közvetlenül két helyettese, valamint a vezénylő zászlós és a törzsfőnök, illetve az utóbbi vezetésével működő csapatvezetési blokk segíti.

A szervezési időszak 2016. december 31-ig tart. A szakmai irányítás rendszere a Honvéd Vezérkar csoportfőnökségei és a Honvédelmi Minisztérium főosztályai útján valósul meg.

A szervezet létszáma: 96 fő. Alárendeltségébe tartozik

- az MH Bakony Harckiképző Központ,
- az MH Béketámogató Kiképző Központ,
- az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság,
- (tervezetten) az MH Altiszti Akadémia,
- az MH Ludovika Zászlóalj,
- a megalakítandó 197 járási önkéntes területi tartalékos kötelék,
- a Magyar Honvédség alárendeltségében jelenleg működő 10, majd 2017. január elsejétől további 19, megyei szinten megalakult, illetve megalakítandó kiképző század.

Fontos szervezeti elem a 12 fős logisztikai osztály, amelynek vezetője szintén parancsnokhelyettes.

A törzsszotály kötelékébe tartoznak a hadműveleti biztosítással foglalkozó szervezeti egységek, ügyviteli elemek.

Fontos elem a Honvéd Vezérkar főnökének (HVKF) négy tábornokból és egy ezredesből álló, ötfős tanácsadó csoportja, amely közvetlenül a HVKF utasításainak megfelelően végzi munkáját.

Az MH kiképzési és transzformációs tevékenységével foglalkozó blokk részét képezi a két kiképzési osztály

- a Gyakorlattervező és Kiképzés-támogató Osztály, amely a hazai és a nemzetközi gyakorlatok tervezésével, szakmai irányításával foglalkozik.
- a Kiképzési és Kiképzés Elemzési Osztály, amely felelős az összes egyéni felkészítésért.

Egy másik szervezeti elem a Doktrinális és Szabályzatfejlesztési Osztály.

A tekintélyes méretű adatállományt felhalmozó és folyamatosan gazdagító Tapasztalat-feldolgozó Osztály talán az MH HFKP egyik legfontosabb eleme.

Jelenleg a parancsnokság részét képezi a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhely, amelynek feladata a Magyar Honvédségben folyó tudományos tevékenység központi irányítása és koordinálása.

Az igazgatási és társadalmi kapcsolatok blokkot négy osztály alkotja

- a Honvédelmi Felkészítési és Katonai Testnevelési Osztály;
- a Társadalmi Kapcsolatok és Hadisírgondozó Osztály;
- a Katonai Igazgatási Osztály, amelynek rendeltetése a Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság szakirányítása;
- a Területvédelmi Osztály, amely teljesen új elem a Magyar Honvédségben. Létrejötté szorosan összefügg az önkéntes tartalékos rendszer újragondolásával. A 197 járás, illetve a 197 század megközelítően 20 000 embert érint. Nyilván nehezen képzelhető el, hogy ezek bármelyikét az MH HFKP parancsnoka közvetlenül irányítsa. Az osztály feladata a rendszer kialakításának megtervezése. Magyarország területén hét regionális körzetet alakítottak ki, a nyolcadikat a főváros és Pest megye alkotja. Ezeket az osztály irányítja közvetlenül.

Az MH HFKP összlétszáma tehát 159 fő, a feltöltöttség jelenleg kb. 80%-os. December elsejéig megtörténik az alárendeltek átvétele. A stratégiai szakirányítási kapcsolati rendszer kiterjed a HVK valamennyi csoportfőnökségére, illetve – az igazgatási oldal vonatkozásában – a HM néhány főosztályára. Ami a horizontális együttműködést

illeti, a parancsnokság szorosan együttműködik a többi középszintű parancsnoksággal: az MH Összhaderőnemi Parancsnoksággal, az MH Logisztikai Központtal és az MH Egészségügyi Központtal.

Jelenleg van folyamatban a HM szervezeti és működési szabályzatának kidolgozása, amelynek tükrében vélhetően még módosul némely vonatkozásban a parancsnokságé.